III-5

Държавни и минимални помощи при ВОМР – как се определя и прилага режимът на помощ

Официален източник	МЗХ – УО на СПРЗСР
Проверено към	21.11.2026 г.

1. Какво урежда документът и защо е важен

Указанията за държавни помощи помагат да се определи дали подкрепата по конкретна мярка представлява държавна помощ и, ако да, на какво правно основание може да бъде предоставена. Това е един от най-рисковите елементи при подготовка на условията за кандидатстване.

Правилната преценка се прави по дейността и икономическото предимство, а не само по правната форма на кандидата. Общината, НПО или друга публична структура също може да бъде „предприятие“ за конкретна икономическа дейност.

2. Основни правила и изисквания

- Проверяват се елементите на чл. 107, пар. 1 ДФЕС – публичен ресурс, предимство, селективност, предприятие и въздействие върху конкуренцията/търговията.
- Ако има помощ, трябва да има приложимо основание – de minimis, групово освобождаване или друг разрешен режим.
- При de minimis се проверяват таванът, свързаността, натрупването и секторните ограничения.
- При инфраструктура се анализира кой е собственик, оператор, ползвател и дали има икономическа експлоатация.
- При смесени дейности трябва да има отделяне на разходи и счетоводна проследимост.

3. Как се прилага на практика от екипа на МИГ

- За всяка мярка подгответе кратък „тест за държавна помощ“ и го съхранявайте към досието на условията.
- Включете ясни декларации и проверими данни за свързаност и получени помощи.
- При сложна инфраструктурна или смесена дейност поискайте писмено становище от компетентния орган преди приема.

Практически подход: При работа по конкретен прием или проект първо установете кой е водещият документ за конкретното действие, след това проверете всички препращания към други актове и едва тогава използвайте вътрешния шаблон на МИГ. Това намалява риска от прилагане на остаряла или неподходяща норма.

4. Как да се използва резюмето при конкретна проверка

Препоръчително е проверката да започне от конкретния въпрос, който трябва да се реши - например допустим кандидат, срок, режим на помощ, промяна на проект, оценителна стъпка или плащане. След това се намира съответното правило в настоящото резюме и се отваря официалният пълен текст чрез активния линк. Ако правилото препраща към друг акт, проверката продължава и в него. Така се избягва грешката един документ да се прилага изолирано от останалата нормативна рамка.

За вътрешна работа на МИГ е полезно към всяка процедура или проектно досие да има кратък контролен лист, в който да се отбелязва кой документ е проверен, коя редакция е използвана, какво е приложимото правило и какъв документ доказва спазването му. Това е особено важно при срокове, държавни помощи, конфликт на интереси, изменения и плащания.

Контролни въпроси преди действие

- Коя е последната действаща редакция на документа и има ли последващи изменения или разяснения?
- Съответства ли действието на одобрената СВОМР и на конкретната мярка/процедура?
- Има ли специално правило в друг документ, което измества общото правило?
- Разполагаме ли с необходимото решение, декларация, протокол или друго доказателство за спазване на изискването?
- Отразено ли е правилно действието в ИСУН/СЕУ, вътрешните регистри и проектното досие?

5. ВАЖНО – най-чести грешки и рискове

- Приемане, че община или НПО автоматично не получава държавна помощ.
- Пренебрегване на оператора или крайния ползвател на инфраструктурата.
- Липса на проверка за свързани предприятия.
- Несъответствие между режима, записан в условията, и договора/плащането.

6. Съгласувайте задължително с

Следните документи не са само допълнителна литература. Те трябва да бъдат проверени паралелно, когато конкретният казус попада и в техния обхват:

- Регламент (ЕС) 2023/2831
- Регламент (ЕС) 651/2014, когато е приложим
- ПМС № 494/2024
- Условията за кандидатстване по конкретната мярка

ВАЖНО: Резюмето е помощен материал за бърза консултация. При противоречие, съмнение или подготовка на официален акт винаги се прилага пълният действащ текст на нормативния/методическия документ, последващите му изменения и официалните разяснения на компетентния орган.